

Pistekirjoituksen neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Opetushallituksen alaisuudessa toimiva Valteri on valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus, joka tukee lähikouluperiaatteen toteutumista ja on Suomessa ainoa toimija, jolla on syvällistä osaamista näkövammaisten lasten opetukseen. Valterin tehtävänä on ollut huolehtia näkövammaisten esi- ja perusopetusikäisten oppilaiden ohjauspalveluista ja jalkauttaa tietoa näkövammaisen oppilaan opettamisesta näkövammaisten oppilaiden lähikouluihin. Valteri tarjoaa koulutusta sokean ja heikkonäköisen oppilaan kanssa työskentelemään aloittavalle koulun moniammatilliselle henkilöstölle ja tukee siten oppilaan oppimista omassa lähikoulussa sekä omaan lähikouluun kiinnittymistä.

Valterilla on pitkä kokemus ja laaja erityisosaaminen näkövammaisten esi- ja perusopetusikäisten oppilaiden tukemisesta ja yhdenvertaisesta oppimisesta. Tärkeässä osassa oppimispolkua on ennakointi sekä oppilaan saama varhainen tuki. Esityksessä perusopetuslain muuttamisesta puhutaan vain sairaalakoulusta oppilaiden tukijana ja sen maksuttomuudesta. Valterin toiminta on ollut pitkään maksullista palvelutoimintaa, mikä on saattanut eriarvoistaa eri kuntien oppilaita palveluiden saamisessa. Tyypillisesti näkövammaisten ohjauspalvelutoiminta on maksutonta koko Euroopassa.

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminta tuo näkyväksi näkövammaisen oppilaan kokonaisvaltaisen kehityksen, oppimisen ja opintotekniikoiden erityispiirteitä oppilaan lähikoulun henkilökunnalle. Tämä tukee oppilaan opettajan ja ohjaajan toimintaa sokean, heikkonäköisen, kuulonäkövammaisen sekä monitarpeisen näkövammaisen oppilaan koulunkäynnissä. Valteri tukee näkövammaisen oppilaan yksilöllistä opinpolkua ja suunnittelee ja toteuttaa sitä yhdessä oppilaan, hänen lähikoulunsa henkilöstön sekä huoltajien kanssa.

Näkövammaisen oppilaan saama oikea-aikainen tuki opintotekniikoissa on ensiarvoisen tärkeää oppilaan yhdenvertaisen oppimisen toteuttamisessa ja toteutumisessa. Oppilaan omalla koululla tapahtuvien konsultatiivisten ohjauskäyntien, paikallisten tukijaksojen sekä Valterissa tapahtuvien ryhmätukijaksojen kautta tuetaan näkövammaisen oppilaan oppimista hänen omien oppimisedellytystensä mukaisesti. Valterista löytyy myös erityistä kuntoutusosaamista, kuten

liikkumistaidon ja näönkäytön asiantuntijoita sekä IT-apuvälineasiantuntijoita, jotka ohjaavat oppilasta hänen erityistaidoissaan.

Ryhmätukijaksot, jotka toteutetaan paikan päällä ohjauskeskuksessa, tarjoavat oppilaalle vertaistukea, joka on tärkeää oppilaan itsetuntemuksen ja itsetunnon rakentamisessa. Sokealle ja heikkonäköiselle oppilaalle on tärkeää tavata muita samassa oppimistilanteessa olevia oppijoita, sillä hän on lähes aina ainoa näkövammaisen oppilas omassa lähikoulussaan. Ryhmätukijaksojen kautta Valterin toiminta tukee oppilaan itsetunnon ja identiteetin rakentumista ja sitä kautta yhteiskuntaan integroitumista.

Näkövammaisiin erikoistunutta opettajakoulutusta ei ole ollut Suomessa tarjolla vuoden 2002 jälkeen. Opettajille ja kouluissa näkövammaisten parissa työskenteleville ohjaajille ei ole tarjolla muuta pedagogista tukea kuin mitä Valteri tarjoaa. Pistekirjoituksen neuvottelukunta onkin huolissaan näkövammaisten oppilaiden tarvitseman tuen jatkumisesta Suomessa.

